

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

หมอนเพื่อความพ้นทุกข์

พระในวัดนี้เราไม่เคยจำชื่อองค์ไหนได้ เรียกว่าไม่รู้จักชื่อก็ได้นะ รู้ตั้งแต่นั่งจำเจอยู่
นี่ไม่ก็องค์ นอกนั้นไม่ค่อยรู้ ยัวะเยี้ยๆ ไม่ค่อยรู้ไม่ค่อยถาม เอาหลักเกณฑ์ตั้งแต่ว่าความ
บวชเป็นพระถูกต้องตามหลักธรรมวินัยหรือไม่ เท่านั้นนะ ถามว่าอยู่จังหวัดไหนๆ ไม่เคย
ไม่ถามละชื่อว่าอะไร ความยืนยันกันก็คือว่าบวชถูกต้องตามหลักธรรมวินัยหรือไม่เท่านั้น
หลักใหญ่อยู่ตรงนั้น เมื่อถูกต้องแล้วก็ตายใจอยู่ร่วมกันได้ นี่พระเรา มีหลักธรรมหลักวินัย
ความประพฤติ เรียกว่าสมาณสังวาส มีความประพฤติ-ความเป็นอยู่ตามหลักธรรมวินัย
เสมอกัน และอยู่ด้วยกันได้เลย ไม่มีคำว่าชาติ ชั้น วรรณะ ฐานะสูงต่ำ หรือจังหวัดนั้นภาค
นั้นไม่มี หลักธรรมวินัยเป็นเครื่องยืนยันความเป็นพระ ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมวินัยแล้วจะ
ตายใจตัวเองได้ ตายใจกันได้ นั่นหลักธรรมวินัยเป็นอย่างนั้น ถ้ามีกิเลสแฝงเข้ามาแล้วมัน
จะปั่นเกลียวทันทีนะ ปั่นเกลียวๆ ทันทีเลย กิเลสกับธรรมจึงขัดกันตลอด ธรรมมีราบรื่นดี
งามเสมอ ถ้ากิเลสแล้วขวางๆ แหละ

เมื่อวานนี้เราก็ไปดูถ้าผาแดง ที่เราไปดูแล้วที่นี้เราชอบร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ไปดู
ถ้า ไอ้เหมาะเหลือเกิน เวลาเราตายนี้ ไม่มีอะไรอื่นใดเราจะมาตายถ้านี้ เราวางั้นนะ ไม่
มีอะไรอื่นใด นั่นฟังซิพ่อแม่ เห็นไหมละ เราจะมาตายที่ถ้านี้สะดวก ถึงเวลาก็ปั๊บๆ มาที่นี่ไป
เลยละ ธรรมสี่ก็เสริมยศขึ้น ฟาดถนนเข้าไปเลย อะไรเข้าไปเลย อะไรหุหุหุแห่ใหม่ หน้า
ถ้าเวลานี้กำลังขยายออกๆ รถเลยจอดได้หน้าถ้าเลย ทางมันสองกิโลกับเท่าไรเส้นนะ
รถยนต์ ไปจนกระทั่งถึงจอดหน้าถ้าเลย ดูเหมือน ๒ กิโลเมตรเท่าไร ฟังว่าจะ ๒๐ กว่าเส้นมั้ง
ที่เราไปเห็นคราวก่อนนั้นเราออกจากนี้เราเดินลงไปนี่เลย ใกล้เคียง นิดเดียว เวลาทำเป็นถนน
เลยอ้อมไปหลายทวีป ตอนนี่เขาก็กำลังตกแต่งหน้าถ้าอะไรต่ออะไร เลยเป็นที่หุหุหุหุหุ
ธรรมชาติ คือธรรมนั้นเป็นธรรมชาติ นอกจากนั้นพวกปลอมแปลงอะไรนี้มันไม่ใช่
ธรรมชาติ ตกแต่งให้สดสวยงดงามขึ้นไปมันขัดธรรมชาติ

เวลารู้ธรรมก็เป็นหลักธรรมชาติ ไม่ได้มีตกแต่ง ไปดูถ้านี้สวย เวลาเบิกอะไร
ออกไปๆ จนกระทั่งรถเข้ามาได้ เลยจืดๆ ไปแล้ว ยังกันทำเป็นห้องอะไรอีก ให้เป็นที่พัก
ของเรา ลือกกุกุญแจไว้เลย ทางจงกรมก็ทำให้เรียบ ทางจงกรมต่อไปอีกได้เพราะมันมีทางที่
จะต่อให้ยาวกว่านั้นได้ ดูเหมือน ๑๘ เมตรหรือไง มันก็พอดีละ ในถ้าตกแต่งไม่ได้ละ แต่

ว่าจะต่อให้ยาวไปอีกมันก็ตรงแนวดีอยู่ ถ้านี้ดีอยู่ แต่มันเสียความหลังก็คือ เอาถนนเข้าไป
 หลังของธรรม เต็มเม็ดเต็มหน่วยของธรรม เต็มเม็ดเต็มหน่วยของหลักธรรมชาติต้อง
 ไม่ให้มีอะไรมายุ่ง ไปอยู่ธรรมชาติเลย ถ้าว่าหลังก็ขลังว่างั้นนะ เป็นธรรมชาติ

เราไปเห็นที่แรกเราชอบทันทีเลย เพราะฉะนั้นถึงได้บอกว่าไม่มีเหตุอื่นใดที่มากัด
 ขวาง ถึงเวลาเราจะมาตายที่นี่ เราว่างั้นนะ ธรรมลีเลยไปเบิกใหญ่เลย ฟาดถนนหนทางเข้า
 ไปตกแต่ง เสียขลัง จืดชืดไปเลยนะ พระอรหันต์ตายท่านตายง่ายที่สุด สวาททั้งหลาย จึงไม่
 ค่อยมีปรากฏประวัติของท่าน เพราะท่านตายง่าย ท่านอยู่ง่าย ทุกอย่างของท่านง่ายทั้งนั้น
 จิตก็สว่างแจ่มอยู่ตลอด นั่นหลักธรรมชาติละ จิตนั้นนะเป็นธรรมชาติแล้ว กิเลสหุ้มห่อ พอ
 เปิดนี่ออกก็เป็นธรรมชาติเต็มตัว

ลาดยางเสียด้วยนะ ลาดยางเข้าไปถึงถ้ำเลย แล้วก็ลาดยางตั้งแต่ทางแยกเข้าไป ที่
 ไปทางใหญ่ พอแยกเข้าไปวัดผาแดงลาดยางจากนี้ทะลุถึงวัด แล้วก็ทะลุถึงถ้ำเลย ลาดยาง
 ตามสายทางเข้าไปเราไม่ว่า เรียกว่าสะดวกง่าย เวลาถามหาเหตุผล ใครเป็นคนมาลาดยาง
 บอกว่า ผู้ว่าฯ คงจะเป็นผู้ว่าฯ ประชุมพวกทำทาง (รพช.เก่าครับ) เออ คงเป็นอย่างนั้น ว่า
 ประชุมกันตกลง แต่ผู้ว่าฯ ยังไงก็ไม่พันทึ่จะเป็นส่วนของตัวออกในนั้น อะไรๆ จะออก
 ภรรยาผู้ว่าฯ ก็ไป ถ้าไม่มานี้ก็ไปที่นั่น ไปแบบเงียบๆ อย่างเมื่อวานนี้ผู้ว่าฯ มากี่มาเงียบๆ
 ไปทางนั้นก็เหมือนกัน ดูว่าไปสองวัดนี้ ไปวัดผาแดงกับมานี้ ผู้ว่าฯ มาดูทาง สวยงามมาก
 ลาดยางเข้าไปเรียบไปเลยจนกระทั่งถึงวัด เข้าไปวัดอะไรที่ซ่อมก็ซ่อมบ้างเล็กน้อย พอออก
 จากนั่นไปก็เรียกว่าลาดยางไปทะลุถึงถ้ำเลย

เราได้ตึก(อย่างแรง, หนัก)ธรรมลีละเมื่อวาน มันชอบก่อสร้างนะเราว่างั้น เราได้ดี
 ข้อมือไว้ มันมือคะนองนะ ชอบแต่ทำนั่นทำนี่ ยังไงกัน อย่างถ้ำของเราที่ว่านี่ก็สวยงาม เลย
 เสียความงาม ตกแต่งแล้วนั้น ไม่เป็นธรรมชาติของมัน ถ้าที่ว่านี้เหมาะสมจริงๆ เหมาะทุก
 อิริยาบถเลย ยืน เดิน นั่ง นอน สะดวกหมด ถ้านี้เราไปดูเราเลยชอบ เราก็ปากเปราะหน่อย
 นี้เวลาเราตายถ้าไม่มีเหตุจำเป็นอื่นใดเหนือนี้แล้วเราจะมาตายที่นี่ เลยเบิกใหญ่เลยที่นี่ เสีย
 ไปหมด เลยไม่ดี ถึงจะดีก็แบบหรรษาของโลกไปเสีย ไม่ใช่เรื่องของธรรม ของธรรมดีใน
 หลักธรรมชาติ ธรรมแท้ในหลักธรรมชาติ

เราดูคุดตัวอย่างพ่อแม่ครูจารย์มันนี่เปรี้ยะกันเลยร้อยเปอร์เซ็นต์ กับครึ่งพุทธกาล
 ที่อยู่ที่อะไรของท่านเป็นธรรมชาติทั้งนั้นๆ กุฎีกั้นห้องศาลาอยู่เสีย ไปพักที่ไหนท่านก็มี
 ร้านมีอะไรอยู่เสีย ร้านเล็กๆ อยู่เท่านั้น พอเหมาะพอดี ท่านพิจารณาตามหลักธรรมชาติ
 แท้ นี่มันทำให้ยังถึงนุ้่นนะ ท่านทำโดยหลักธรรมชาติแท้ คือใจดีเสียอย่างเดียวเท่านั้น

อะไรก็ตีไปหมดนะ ไม่สนใจกับอะไรละ ธรรมชาตินี้พ้อตัวอยู่แล้วตลอดเวลา จึงไม่ยุ่งกับสิ่งใด หลักธรรมชาติแท้ไม่ยุ่งกับสิ่งใด

เราก็ยังพ้อมีवासนาอยู่บ้างนะ ไม่เคยมีการก่อสร้างเลย ตั้งแต่ออกปฏิบัติอะไรมาผ่านไม่ได้เลย มีแต่อันเดียว มีเดินจงกรม-นั่งสมาธิภาวนาอย่างเดียวกัน ไม่มีอะไรมายุ่งตลอดเลย ไม่ให้อะไรมาเกี่ยว ไปก็ไปองค์เดียว อยู่องค์เดียวสบายๆ เป็นความเพียรทั้งวันทั้งคืน อยู่คนเดียวเป็นความเพียรตลอดนะ เช่นจะเดินจากบ้านนี้ไปหาหมู่บ้านนั้นก็เดินจงกรมไปเสีย คนคนเดียวเป็นอย่างนั้น เป็นความเพียร อยู่ที่ไหนก็เป็นความเพียร สติจับตลอดพิจารณา ขนาดนั้นละพัดกับกิเลส ไม่งั้นไม่ทันกัน เช่อๆ ซ่าๆ ไม่ทันว่างั้นเลย

สำหรับนิสัยवासนาหยาบอย่างเรานี้เป็นอย่างงั้น ต้องเอากันอย่างหนักทุกอย่างถึงได้เรื่องได้ราวมา ไม่เช่นนั้นไม่ได้นะ ถ้าเดินเหยอะเหยๆ ธรรมดาไม่ได้เลย เราเคยเดินจงกรมอยู่กับหมู่กับเพื่อน เห็นองค์ไหนก็เหมือนผ้าพับไว้ๆ เรียบไปหมด องค์ไหนก็ดี อยู่กับพ่อแม่ครูจารย์ ไม่หลายองค์นะ ๗-๘ องค์ ท่านไม่รับมาก อย่างมากนั้นละที่มาอยู่กับหมู่คณะทางบ้านโคกนามน มามากเอาหนองผืนนี้ละ มันไหลเข้ามาเรื่อยๆ ไม่อยู่ ทางนั้นกั้นอยู่ ดูพระองค์ไหนเหมือนผ้าพับไว้ เรียบร้อยๆ โห พระเหล่านี้ท่านจะเป็นพระอรหันต์หมดทุกองค์แล้วเหอ เป็นถึงขยะแต่เราคนเดียวมาขวางอยู่ในวัดนี้องค์เดียวนี้เหอ

แล้วก็ดูเวลาท่านทำความพากเพียร สังเกตดู ท่านก็ไปตามเวลาของท่านทำความพากความเพียรเจียบๆ เราก็ดู ที่นี้เราจะเอาแบบนั้นมาใช้ ทำแบบนี้ไม่ได้ กิเลสของเรามันคึกคะนอง ก็ต้องเอาแบบเรา พัดกันเลยตลอด อยู่อย่างนั้นนะ เมื่อจับเรื่องราวของเพื่อนฝูงเลยได้กลับมาสนทนาธรรมะกัน ฟังเสียงอรรถเสียงธรรม องค์ไหนกับองค์ไหนที่มาคุยกับท่านมันก็รู้ภูมิจิตภูมิธรรมของกันและกัน สำหรับเรามันเป็นอย่างงั้น มีแต่พัดกันตลอดเลย จนขยะๆ กับเรื่องความเพียรเจ้าของ ไม่ได้คุยนะมันเป็นจริงๆ เรามันหยาบมันต้องเอาอย่างหนัก ไม่หนักไม่ได้

เพราะฉะนั้นจึงไปอยู่องค์เดียวเหมาะ ใครไปยุ่งไม่ได้เลย ชัดกัอยู่ตลอดเวลา อยู่คนเดียวมันเป็นความเพียรตลอด ไม่มีงานมีการอะไรมายุ่ง ออกจากนี้เข้าทางจงกรม ออกจากทางจงกรมมานั่งภาวนา หรืออย่างหนึ่งก็ไปเดินเที่ยวบนเขา หลังเขาบ้างอะไรบ้าง ไปที่ไหนก็มีแต่วิเวกไปหมด นั่งอยู่ตามร่มไม้ที่ไหนก็เป็นวิเวกไปหมดในป่า นั่นมันก็เป็นความเพียรตลอด จะไปอยู่เฉยๆ โอ้ มันไม่ได้นิสัยเรา เป็นนิสัยหยาบจริงๆ ต้องเอากันอย่างหนักๆ ทุกอย่างเลย ธรรมดาๆ ไม่ได้เรา กิเลสตัวข้างในมันตื่นออกมาให้เห็น จับมันได้เลย ทำอย่างนี้ไม่ได้ แนะ มันต้องพัดกัน ตีหัวมันลง เป็นอย่างงั้น

เวลามายู่กับหมูกับเพื่อนแล้วมันก็เหมือนขอนแก่น ต้องหลับสนิทหลับตาดูเอา ท่านก็ว่าเต็มเหนี่ยวของท่านนั้นละแต่ละองค์ๆ แต่เรายังกลับไปอะไรอีก มันยังเหมือนขอนแก่นนั้นฟังซินะ แบบหลับหูหลับตาอยู่ไปอย่างนั้น ไปอยู่โดยลำพังเจ้าของมันไม่ได้เป็นอย่างนั้นนี่ มันดีอยู่ตลอดเวลาด้วยความเพียร อะไรมายังไม่ได้เลย ให้มีแต่ท่านนั้นๆ พัดกันอยู่ชั้น มันพอดิบพอดี สังเกตตลอดธาตุชั้นของเรา เวลายังหนุ่มน้อยมันคอยคิกคอยคะนอง ดูอยู่ในจิตนะ มันจะบอกอยู่ในจิต มันยับเยิบแบบไหนๆ ดูมันตลอด ฝึกกันตลอด ทำไปเฉยๆ ไม่ได้ใช้ความพินิจพิจารณาไม่ได้นะ ต้องใช้ความสังเกตดู ความเพียรของเจ้าของทำไถ่วิธีใด สังเกตไปเรื่อยๆ พอได้ทำไหนแล้วท่านนั้นแหละหนัก ถึงจะลำบากขนาดไหนก็ยอมรับ เพราะทางเดินไปเป็นอย่างนี้ ผลประโยชน์เกิดขึ้นด้วยวิธีนี้ นั่น มันก็ต้องบั้น

เช่นอย่างอดอาหารอย่างนี้ ใครจะไปอยากอด ความอดอาหารมันทุกข์จะตายไป มันก็ได้อด มันมีเครื่องบีบบังคับอยู่ในตัว ถ้าอดอาหารแล้วความเพียรก็มีอย่างนั้น มันก็เห็นอยู่อย่างนั้น ถ้าเวลาฉันให้เพียงให้พอนี้ก็เลสติด ความเพียรติดไม่ได้ แน่ะ เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้วก็ต้องตีทางเป็นข้าศึกออก ให้ทางเป็นอรรธเป็นธรรมก้าว ทุกข์ยากลำบากขนาดไหนก็ก้าวด้วยความลำบากของตนนั้นแหละ ไม่ใช่สักแต่ว่าทำๆ ต้องสังเกตตลอดเวลา ก็มีที่มันแม่นยำก็คือที่นั่งตลอดรุ่งนี้ ไม่มีวันไหนพลาดเลยที่จะไม่ถึงแดนอัศจรรย์ ได้ทุกคืน เพราะว่าพัดกันแบบตายเข้าสู่จะไม่ได้ยังไง เป็นแต่เพียงว่าช้าหรือเร็วต่างกัน มีช้ามีเร็ว ดินฟ้าอากาศก็ช่วย

ถ้าวันไหนเรานั่งตลอดรุ่ง ให้มีฝนพรำ โอ้ย วันนั้นดีมาก การพิจารณานี้คล่องตัวๆ ลงฝั่งๆ ได้เร็ว ถ้าวันไหนอากาศร้อนๆ วันนั้นการพิจารณาก็เหมือนมีดไม่คม ฟันหลุดๆ ลุ่ยๆ ไปอย่างนั้น ลง แต่ความทุกข์ความลำบากในธาตุชั้นหาคหนักมากที่เดียวกว่าจิตจะลงได้ ถ้าวันไหนเป็นอย่างนั้นแล้วเวลาจะลุกนี้ เราจะลุกไปเฉยๆ ไม่ได้นะ ต้องได้จับขาตั้งออกๆ มันตายหมดแล้ว ตายหมดจากนี้ไป ขานี้ตายหมด มันตายหมดแล้วต้องจับขานี้ตั้งวางออกจากขัดสมาธินะ เรานั่งขัดสมาธิ จับขานี้ตั้งออก

คือเรารู้แล้วตั้งแต่รบกันตอนกลางคืน อันนี้มันตายหมดแล้ว คือเวลานั้นมันไม่ได้เจ็บได้ปวด มันตายหมดแล้ว ที่นี้เวลาลุกออกมานี้ เราก็ต้องได้จับขานี้วางๆ วางไว้อย่างนั้นก่อน จนกว่าจะเลือดลมมันเดินไปๆ แล้วกระดิกนิ้วเท้าดู ถ้ากระดิกไม่ได้ ยังเฉยๆ อยู่อย่าลุก ถ้าลุกก็ล้มเลย พอกระดิกได้แล้วก็เหยียดออกคู้เข้าได้ ทดลองได้แล้วลุก เพราะเราเคยล้มแล้ว เป็นคืนแรกเราไม่รู้เรื่อง พัดกันเสียจนกระทั่งมันตายหมดไม่รู้ ที่นี้เวลาจะลุก มันตายหมดแล้วมันก็ไม่เจ็บละซี พอได้เวลาแล้วออก ลุกก็ล้มตุ้มเลย มันตายหมดแล้วนี้ อ้าว

ล้มแล้วลุกไม่ขึ้นที่นี้ มันทำไมเป็นอย่างนี้ เราไม่รู้เรื่อง จะทำยังไงมันก็ตายของมันอยู่อย่างนั้น ก็เอามือนี้คว้าเอาไว้ ถ้าทางนี้ขึ้นมาที่ตึ้นะ แต่นี่ลงไปมันตายหมดแล้ว

เวลามันตายหมดแล้วมันไม่เจ็บนะ เฉย ๆ อยู่ แต่เวลาจะลุกจะอะไรมันไม่ทำงานให้ นี่ซิ เหยียดก็ไม่ได้ คู้ก็ไม่ได้ ตายอยู่อย่างนั้น นั่นละล้มในเช้าวันนั้นแล้วก็ ต่อจากนั้นไปก็เป็นบทเรียนละ พอวันไหนมันหนักมาก ๆ วันนั้นต้องได้ระวัง จับขาดึงออก ๆ จนกว่ามันลุกได้ไปได้ถึงจะไป จากนั้นมันก็ปฏิบัติได้ ปฏิบัติถูก ถ้าวันไหนจิตลงได้ง่าย ๆ วันนั้นลุกไปเลย แน่ ๆ นั่งเวลาเท่ากันนะ มันขึ้นอยู่กับจิต ถ้าจิตลงได้ง่าย วันนั้นลุกไปเลยไม่ได้ลำบากลำบากอะไร ถ้าวันไหนมันลำบากลำบากมาก จิตลงได้ยาก วันนั้นต้องตายหมดร่างกาย บอบช้ำร่างกายมาก แต่ที่ลง ลงเหมือนกันทุกคืน นี่ละที่ว่าไม่พลาดเลย เป็นแต่เพียงว่าลงได้ช้าหรือเร็วต่างกัน ลงถึงแดนอัศจรรย์ ทั้ง ๆ ที่กิเลสอวิชชาขังอยู่ แต่เวลานั้นมันพูดไม่ได้เลย คำว่าอัศจรรย์ในจิตที่มันละเอียดสุดขีดของมัน ถึงอวิชชาจะยังมีอยู่มันก็ละเอียดสุดขีด จึงเรียกว่าอัศจรรย์ ลงได้ทุกคืน

ที่จะให้พลาด ว่าวันนี้นั่งตลอดรุ่งจิตนี้ลงไม่ได้เลยไม่ได้ไม่มี ถ้าหากสมมุติว่ามันเป็นอย่างนั้นมันจะเอากันอีกนะนั่น สมมุติว่าเรานั่งคืนนี้เราเว้นไปสองคืนบ้าง หรืออย่างมากที่สุดสามคืนนั่งตลอดรุ่งอีกทีหนึ่ง ถ้าสมมุติว่าวันนี้นั่งตลอดรุ่งจิตไม่ลงเลย คืนนี้เอาอีก มันจะตายก็ให้มันตาย จะพัดกันให้ได้เหตุได้ผล มันเป็นอย่างนั้นนะจิตอันนี้ มันผาดโผนไม่ใช่เล่น ๆ นะ สมมุติว่าวันนี้มันลงไม่ได้ นั่งตลอดรุ่งลงไม่ได้ หมดค่าหมดราคาไม่มีประโยชน์เอากันอีกซิ นั่น คืนหลังเอาอีก มันจะตายก็ให้ตายเอาให้มันเห็น แต่มันก็ได้ทุกคืน เราจึงไม่เคยนั่งติดกัน เว้นสองคืนหรือสามคืนนั่ง ลงได้ทุกคืน ๆ อันนี้เรียกว่าได้ทุกคืนไม่พลาดนั่งภาวนา

แสนสาหัสนะเราเรื่องความทุกข์ในการภาวนาฝึกหัดเจ้าของ ไม่มีใครมาบังคับ แหละ มันหากเป็นอยู่ในนิสัยของจิต มันจะฝึกเจ้าของแบบไหน ๆ มันจะเด็ดขาดแบบไหน มันหากเป็นอยู่ในจิต มันถึงได้เรื่อยมา จนกระทั่งมันเข้าขั้นอัตโนมัติของความเพียรสติปัญญาอัตโนมัติก้าวเดิน ฟุ้ง ๆ เลยนี่ อันนี้ไม่ได้บังคับ นอกจากรั้งเอาไว้มันจะเลยเถิดคือความเพียรมันหมดตลอด นั่นเห็นไหม เรายังไม่เคยเห็นเราก็ก่อนในเราจะพูดไม่ได้ยังไม่ต้องพูดได้ซิ พอถึงขั้นความเพียรอัตโนมัติแล้วนี้ ไม่มีละคำว่าเพียร นอกจากว่าเพียรเพื่อพ้นทุกข์เท่านั้นเอง ที่จะเพียรในประโยชน์พยายามนี้ไม่มี มีแต่รั้งเอาไว้ ๆ มันเลยเถิดความพากเพียร ไม่หลับไม่นอน

กลางคืนนอนมันก็ไม่หลับ เพราะจิตมันทำงาน มันหมุนอัตโนมัติ แก้กิลเลสเป็นอัตโนมัติอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา แล้วกลางวันมาอีกมันยังไม่ถอยอีก อ้าวมันจะตายแล้วนี่นะ คือมันยังไม่ยอมนอนอีก มันหมุนของมันอยู่นั้น ถ้าเป็นความเพียรประเภทนี้มันเป็นอัตโนมัติแล้วนี่ ไม่ได้เพียรแหละ มีแต่คอยรั้งเอาไว้ๆ ถึงขั้นมันหมุนตัวมันไม่ถอยมันไม่รอ มีแต่จะพุ่งเรื่อย ๆ ชั้นดูไถ่นั้นซี่ลุ่มลุ่มคลุกคลาน โอ๊ย พิลึก ลำบากลำบากในขั้นนี้ พอขั้นเป็นอัตโนมัติแล้วที่นี้พุ่งเลยไม่มีถอยละ

อัตโนมัติก็ละเอียดลออเข้าไปเรื่อย ไม่ใช่อัตโนมัติธรรมดาณะ สติปัญญาละเอียดแหลมคมเข้าเรื่อย ๆ คล่องตัวเข้าเรื่อย จนเข้าขั้นสติปัญญาอัตโนมัติในมหาสติมหาปัญญา คือเข้าขั้นสติปัญญาอัตโนมัติแล้วก็ค่อยละเอียดเข้าไป แล้วก็เข้าขั้นมหาสติมหาปัญญา อันนั้นยิ่งละเอียด ซึมไปเลย ๆ ให้มันเห็นประจักษ์ในใจซี่ ละเอียด กิเลสก็ละเอียด สติปัญญาเครื่องแกกกิเลสก็เป็นมหาสติมหาปัญญา มันทันกันเลย ๆ

จนกระทั่งที่เราเคยคาดเอาไว้แต่ก่อน เวลามันลำบากลำบากซี่ลุ่มลุ่มคลุกคลาน ประหนึ่งว่าปลอบใจเจ้าของ เอ้อ มันก็ทุกข์บ้างนั่นแหละ เวลาจิตได้หลักได้เกณฑ์ละเอียดลออเข้าไปแล้ว ความทุกข์เหล่านี้ ความวุ่นวายเหล่านี้ก็จะเบาลง ๆ ที่นี้ก็จะสะดวกไปเรื่อย ๆ แหละ ว่างั้น มีแต่ปลอบใจเจ้าของ ที่นี้บทยาวไปถึงขั้นจิตละเอียดเท่าไร สติปัญญายิ่งหมุนละเอียดขึ้น อ้าว ที่เราคาดไว้อย่างนั้นมันผิดทั้งเพ ว่าต่อไปจิตละเอียดลออไปเท่าไรยิ่งจะมีความสุขความสบายมากไป ๆ ผิดทั้งเพ นั้น ยิ่งยุ่งมากงานมาก จนกระทั่งไม่หลับไม่นอน กับที่อืดอาด ๆ อยู่มันเข้ากันไม่ได้ โอ๊ย มันจะมีความสุขความสบายไปเรื่อย ๆ ได้ยังไง มันมีแต่ความหมุนเพื่อความพ้นทุกข์ มันก็มีแต่กองทุกข์ละซี่ หมุนกันตลอด

แต่มันไม่คำนึงถึงความทุกข์นะ มันจะให้หลุดพ้นโดยถ่ายเดียว มันผิดที่เราคิดว่าจิตละเอียดลออเข้าไปเท่าไร งานก็จะน้อยลง ๆ ค่อยละเอียดเข้าไปแล้วสุดท้ายผ่านไปได้เลย เราคิดคาดเอา เวลาทุกข์นี้ก็ทุกข์เสียก่อนนั่นแหละ ลุ่มลุ่มคลุกคลาน เอ้า ฎไป พอถึงขั้นมันสะดวกก็มี เราคาดเอาเฉย ๆ พอเวลาถึงขั้นควรที่จะสะดวกมันไม่ได้สะดวกนะ สะดวกทางก้าวเดินจริง แต่วิธีการทำงานนี่ต้อยตะเลย โอ้โฮ มันยิ่งหมุนตัวไม่หลับไม่นอน ทั้งกลางคืนกลางวัน กลางคืนไม่นอนแล้ว กลางวันยังไม่ยอมนอนอีก มันจะตายแล้วนี่นะ

ลงเข้าทางจงกรมแล้วไม่รู้จักทางออก มันไม่สนใจ ถ้าลงได้ก้าวลงทางจงกรมเวลาไหนก็ตาม เท่านั้นละพุ่งเลย เวลากลางวันเข้าก็ตลอดอีก ถึงเวลาปิดกวาดมันถึงจะออกมา เวลาเข้ากลางคืนก็อีกเหมือนกัน คือมันไม่รู้จักเวล่ำเวลาที่จักจะพักผ่อนอะไร คืออันนี้มัน

หมุนตลอดเวลา มันเหมือนนักมวยเข้าวงในกัน ใครจะไปคำนึงถึงเวล่ำเวลา นักมวยต่อยกันในวงใน หมุนตัวตลอดเวลา นี่ก็แบบเดียวกัน

จนกระทั่ง เอ้ ที่เราว่า ต่อไปมันจะสะดวกลสบาย เวลาตั้งต้นใหม่มันก็ทุกข์มากอย่างนี้ละ ต่อไปมันก็จะสะดวกลสบาย มันผิดทั้งเพ เป็นแต่เพียงว่า ความไม่รู้ความไม่มีหลักเกณฑ์ บินไปอย่างนั้นละ ใจความที่ฟุ้งๆ มันมีหลักเกณฑ์ของมัน มีแต่จะฟุ้งเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นความเพียรขั้นนี้จึงเรียกว่าความเพียรกล้า ที่จะให้เราเพียรพยายามทำความเพียรไม่มีละ มีแต่ฟุ้งๆ เรียกว่าความเพียรกล้า พอเข้ากันได้ ลงได้เข้าเดินจนกรมแล้วก็ตามนั้น ไม่ว่าจะกลางวันกลางคืนเวลาไหน ไม่สนใจกับสิ่งใดทั้งนั้น ออกมาแล้วถึงจะคิดข้างนอกชั่วระยะๆ นี้ละความเพียร

ที่นี้เวลาเป็นอย่างนี้แล้วมันก็ผิดคาดผิดหมายอีกนะ เวลาล้มลุกคลุกคลานก็ว่าไปถึงขั้นนั้นแล้วมันจะสะดวก ครั้นไปขั้นนั้นก็ผิดอีก พอก้าวเข้าไปอีกมันก็ยังหมุนของมันไปเรื่อย ๆ เลย อันนี้ก็ผิดคาดอีก พอ เอ้าพูดให้มันตรง พอกิเลสขาดสะบั้นลงหมดโดยสิ้นเชิง ความเพียรที่หมุนตัวเป็นเกลียว ก็เหมือนกับเราเอาเม็ดเอาอะไรพินไม้นี้ละ ปั้งปั้งๆ พอเสร็จแล้วมีดมันวางเอง เข้าใจไหม ปล่อยวางมีดเอง เช่นลิว เช่นเลื่อย เช่นมีดเราฟันอะไรนี้ พองานเสร็จแล้วมันก็ปล่อยเอง ที่นี้ที่มันหมุนจนไม่มีเวลาหยุดยั้งนั้น พอกิเลสขาดสะบั้นไปหมด อันนั้นก็ปัดโนมัตติ มันก็หยุดของมันเองโดยไม่ต้องบังคับนะ หากพอดิบพอดิเลย

ที่หมุนตัวๆ ทั้งวันทั้งคืนมันก็ลดของมันไปโดยหลักธรรมชาติ สุดท้ายมันไม่ได้ยุ่งกับอะไร หมดละ ที่นี้ทำกับอะไรหมากกับอะไร กิเลสตัวใด แนะ มันหมดโดยสิ้นเชิงแล้วมันก็รู้อีก แนะ กิเลสสิ้นซากแล้วความเพียรก็หยุดไปตามๆ กัน มันก็รู้โดยอัตโนมัติของตัวเองไม่ต้องไปถามใครเลย ที่มันหมุนตัวๆ หมดโดยสิ้นเชิง ในขณะที่กิเลสขาดสะบั้นลงไปก็ปล่อยมือ เช่นอย่างเรามีมีดมีเลื่อยอยู่นี้เราก็กินที่เลย เสร็จแล้ว นั้น มันเป็นอย่างนั้น

สติแบบนั้นมันก็หมด เพราะสติอันนี้มันเป็นมรรค สัมมาสติ สติเป็นมรรคทางก้าวเดิน เมื่อถึงขั้นที่สุดเต็มที่แล้ว ว่าสติปัญญาหรือมันก็เป็นอัตโนมัติไปกับความบริสุทธิ์นั้นเสีย จะเรียกว่าสติหรือปัญญาเรียกไม่ถูกอีกแหละ เรียกถูกอยู่แต่กำลังก้าวเดินนี้ สติปัญญาเป็นมรรคๆ พอผ่านไปเรียบร้อยแล้วเหล่านี้ก็จะจับตัวไปเอง สติก็เป็นธรรมชาติไปเสีย ปัญญาก็เป็นธรรมชาติอยู่กับความบริสุทธิ์นั้นเสีย อันนั้นไม่เป็นมรรค อันนี้สติปัญญานี้เป็นมรรคเครื่องแก้กิเลส พอกิเลสขาดสะบั้นลงแล้วอันนี้ก็จับไป เครื่องแก้กิเลสไม่มีแหละ เพราะกิเลสหมดแล้ว เหลือแต่สติปัญญาอัตโนมัติ พุดหรือไม่พุดก็ไม่มีปัญหาอะไร เป็น

ธรรมชาติ อันนี้ไม่มีกฎ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เข้าไปเกี่ยว สติปัญญาขนาดมหาสติมหาปัญญาเป็นกฎ อนิจจัง ทั้งนั้น เพราะเป็นทางเดินเป็นสมมุติอยู่ พอพ้นจากนี้แล้วหมดสมมุติ แล้วสติปัญญาอันนั้นก็อยู่กับความบริสุทธิ์นั้นเสีย ก็เลยไม่เป็นกฎอนิจจัง

ขอให้พี่น้องทั้งหลายได้ภาวนา ใครอยู่ที่ไหนก็ตามเถอะ เรื่องอุปนิสัยมีได้ทั้งหญิงทั้งชาย ไม่ได้มีอะไรต่างกันเลย จิตไม่มีเพศ ใครทำอยู่ที่ไหนทำได้ ดังที่เขาเข้ามาถามปัญหาเห็นไหมล่ะ ก็อย่างนั้นแล้ว มันก็รู้ได้ครั้นทำ ไหนปัญหาเมื่อวานเอามาอ่านซิเป็นยังไงเขาถาม

คนที่หนึ่งครับ หนูปฏิบัติโดยการรวมจิตให้เป็นสมาธิ โดยวิธีตุลุม หนูไม่ได้สนใจตุลุม เอาสติจดจ่ออยู่ที่ตัวที่ไปรู้ลุม แล้วนำมาพิจารณาถึงเรื่องสิ่งต่างๆ ทุกอย่างล้วนแล้วแต่เป็นธาตุ พิจารณาหลักไม่เที่ยง เป็นทุกข์ อนัตตา พอทำส่วนนี้ชำนาญก็นำมาพิจารณาว่าเหตุใดสิ่งต่างๆ เป็นธาตุขี้เถ้า ในเมื่อเข้าใจตามความเป็นจริงแล้ว เมื่อมีสิ่งต่างๆ มากระทบยังมีความเข้าใจการรับรู้อยู่ละ จึงมาพิจารณาในส่วนของอายตนะภายนอกและอายตนะภายในกระทบกัน ทำให้เกิดความรู้สึกและพิจารณาลงหลักไตรลักษณ์ แต่ขณะที่จิตแม้จะถอยออกมาจากนามความรู้สึก ก็ยังมีความรู้สึกอยู่ คือมันจะมีความรู้เฉพาะตัวว่ามันไม่ใช่ทุกอย่าง แต่จิตมันคือความรู้สึกที่รู้ว่าไม่ใช่ แต่เป็นความรู้สึกที่เหมือนสำคัญว่ามีตัวมัน เหมือนเป็นความรู้สึกที่อยู่ลึกสุดคะ หนูก็พยายามหาทางถอดถอนคะ ขอหลวงตามตตาแนะนำหนูหน่อยนะคะ จากน้ำใส

หลวงตา เท่าที่พิจารณามานี้ถูกต้องแล้ว ให้พิจารณาตามที่เคยพิจารณามา เรื่องความชำนาญชำนาญและความละเอียดลออ และความสุดขีดของมันจะอยู่ในจุดที่พิจารณานี้ถูกต้องแล้ว เป็นทางเดินเพื่อความถูกต้องแล้ว เข้าใจหรือ เอ้า ถ้ายังไม่สิ้นจะสิ้นจุดนี้ ถ้ามันสิ้นก็รู้ตัวเอง สนุทธิภูริโก เข้าใจ? ไม่พูดมากแหละอันนี้ย่อๆ มีอะไรอีก

คนที่ ๒ ครับ ลูกจะเล่าความรู้สึกตัวอยู่ที่กายที่จิต ปัจจุบันนี้จิตค่อนข้างปล่อยวางและสงบ ลูกรู้สึกเท่าทันอารมณ์และความคิดของตนเองเสมอๆ ในชีวิตประจำวัน เวลาที่เห็นความคิดอารมณ์ต่างๆ ลูกเห็นว่ามันเกิดจากใจที่กลางอก มันออกไปจากตรงนี้ จากนั้นลูกจึงพยายามรู้สึกอยู่ที่ฐานของใจนั้นบ่อยๆ เห็นความเกิดความดับแบบต่างๆ ที่ฐานนั้นมากมายหลายอย่าง แต่ผลที่ได้ก็คือเมื่อรู้ทันตรงนั้น ทุกอย่างมันก็ดับหมด ตอนที่กำหนดรู้จิตก็ว่าง แล้วก็ทำอยู่อย่างนั้นๆ ต่อมาเมื่อถอยออกมาเป็นผู้ดูผู้รู้ จิตที่ว่างและไม่ว่าง ที่นี้ลูกก็เลยเลิกกำหนดรู้ที่ฐานนั้น แล้วทำเหมือนว่ามองอยู่ห่างๆ ส่วนที่ฐานนั้นทำความรู้สึกปล่อยไปตามธรรมดา จิตลูกล้วนเองโดยไม่ต้องกำหนดตรงฐานนั้น คือ ลูกเริ่มต้นจากถอยมาดูอยู่

ห่างๆ พอมองไปที่กลางอก ก็เห็นอารมณ์ชนิดที่ลูกไม่เคยเห็นมาก่อน มันเหมือนกิเลสที่แรงหรือเรียกชื่อไม่ถูกว่าเป็นอย่างไร แต่เห็นว่าอารมณ์รุนแรงของใจที่เรายังมีอยู่ลึกๆ ในจิต ซึ่งเมื่อก่อนเราไม่เคยเห็น เวลาที่เห็นนั้นก็แปลก ที่ว่าพอมองดูอยู่แล้วปล่อยให้สภาวะนั้นแสดงตัวความจริง ไม่ไปห้ามทุกอย่างแสดงตนเต็มที่แล้วก็ดับวูบลงไปเอง ลูกเพียงดูอยู่ห่างๆ เห็นอาการเช่นนี้บ่อยๆ ในชีวิตประจำวัน บางวันจิตก็ว่างเองเหมือนไม่มีอะไร แต่พอมืออะไรมากระทบก็จะเห็นอีก ถูกผิอย่างไรเจ้าคะ จากสลัดบาร์ ครับ

หลวงตา พิจารณาอยู่ในวงนี้ถูกต้องแล้ว ให้พิจารณาอันนี้แหละนะ มันจะมีความชำนาญชำนาญของมันเอง แล้วจะรอบเข้ามาๆ เอง อันนี้ก็ถูกต้องในการพิจารณา ไม่ผิตแหละ อันนี้มันจะชักฟอกเข้าไปหาจิตๆ แหละ เพราะมันอยู่กับจิตแล้วนี่ ร่างกายเขาไม่ได้พูดเลยนะ ไม่พูดเรื่องอะไร

ถ้าธรรมตามันเป็นขั้นๆ การพิจารณา นี่เขามาพูดถึงขั้นจิตเลย ขั้นกายก็จะหมุนตัว กายนี้พิจารณากว้างขวางมาก สำหรับเราเองนะ เรื่องร่างกายครอบคลุมไปทั่วโลกธาตุ หมุนเข้ามาหาตัวร่างกาย พอตัวนี้ปล่อยมันก็ปล่อยไปหมด เนะ อย่างนั้นนะ อันนี้ก็พอถูกต้องแล้วแหละ ให้พิจารณาตามที่กำหนดมานี้แหละ ไม่มีอะไรขัดแย้งกับธรรม ถูกต้องตามธรรม แล้วมีอะไรอีกล่ะ หมดก็เอาเท่านั้นละ

ชมการถ่ายทอดสดทั่วโลกทุกวัน ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th